PALOSAAREN PÄIVÄKODIN RAKENNUSINVENTOINTI

Kaavoitusarkkitehti Anne Majaneva 29.4.2026

Palosaaren päiväkoti 2024.

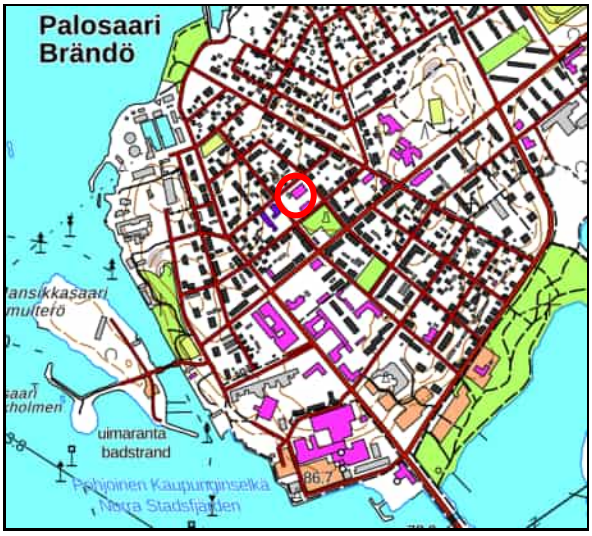

Rakennuksen sijainti MML:n karttapohjalla.

Nimi	Palosaaren päiväkoti
Kunta	Vaasa
Kaupunginosa	Palosaari
Kiinteistönumero	905-18-4-3
Osoite	Perämiehenkatu 20
Kohdetyyppi	Opetusrakennukset, varhaiskasvatuksen rakennukset
Rakennusten lkm	1 (3 kpl pihavarastoja à max 10 m^2, 1 kpl ulkoilukatos 76 m^2, ei inventoitu)
Inventoinnin ajankohta	huhtikuu 2026
Suunnitteluvuosi	1971
Suunnittelija	Vaasan kaupungin rakennusvirasto / Annikki Nurminen
Valmistumisvuosi	1972
Laajuus	763 k-m^2
Runkomateriaali	siporex (kevytbetoniharkko)
Ulkoverhous	maalattu siporex
Väritys	vaalea beige, yksityiskohdissa punaruskea ja musta (alkuperäinen väritys valkoinen tummanruskein yksityiskohdin)
Kattomuoto ja -materiaali	Tasakatto huopakate, uusi räystäsrakenne puuta, reunat peltiverhoillut
Merkittävimmät muutos- ja korjaustyöt	- 1999 sisäisiä muutoksia ja uusi ovi+ovikatos - 2002 julkisivumuutos (räystäät)
Kunto	Talotoimen mukaan peruskorjauskuntoinen (peruskorjausaste on yli 84 %) , talossa sisäilmaongelmia.

Kuvaus

Yksikerroksinen ja tasakattoinen päiväkotirakennus sijaitsee keskeisesti Palosaarella. Rakennus on U:n mallinen ja siivet rajaavat osittain katetun sisäpihan. Kaupungin omistamassa ja rakennuttamassa päiväkodissa toimii neljä suomenkielistä varhaiskasvatuksen ryhmää. Kortteli on jaettu kirjaston ja päiväkodin kesken kahdeksi yhtä suureksi tontiksi, mutta lähes koko korttelin piha-alueet ovat päiväkodin käytössä. Kirjastorakennuksen kellarikerroksessa on päiväkodin käytössä olevaa varastotilaa 57 m^2.

Historia

Päiväkoti on valmistunut vuonna 1972 ja sen on suunnitellut arkkitehti Annikki Nurminen Vaasan kaupungin rakennusvirastossa. Rakennus oli nimetty piirustuksissa Palosaaren lastentaloksi, ja se jakautui lastenseimen ja lastentarhan tiloihin. Molemmilla osastoilla oli omat sisäänkäynnit ja leikkipihat. Pihatilojen, kasvillisuuden ja leikkivälineiden suunnitteluun panostettiin. Pihalla oli mm. ympärivuotisessa käytössä oleva liukumäki.

Lastenseimen puolella oli kolme eri-ikäisten lasten osastoa, ja tilat oli mitoitettu 25 lapselle. Lastentarhan puolella oli kokopäiväosasto ja puolipäiväosasto, yhteensä 45 lapselle. Rakennuksen keskiosassa oli yhteisiä tiloja ja henkilökunnan tiloja. Julkisivuissa korostuivat moduulimaisuus ja vaakasuuntaisuus. Ikkunat olivat pienet, mutta valoa tiloihin saatiin myös kupumaisten kattoikkunoiden kautta. Siporex-julkisivut maalattiin Kenitex-maalilla.

Vuonna 1999 rakennuksen toisessa siivessä tehtiin muutoksia sisätiloissa. Lastenseimen puolella kolme ryhmätilaa muokattiin kahdelle ryhmälle sopiviksi. Samalla siiven päätyyn tehtiin uusi sisäänkäynti, jossa ikkuna korvattiin ovella. Suunnitelmat tehtiin kaupungin Talotoimessa.

Vuonna 2002 rakennukseen tehtiin räystäät. Arkkitehtitoimisto Nurminen-Antila suunnitteli muutokset.

Päiväkotirakentamisen historiaa
Vuoden 1973 laki lasten päivähoidosta oli ratkaiseva käännekohta: se velvoitti kunnat järjestämään päivähoitoa ja yhdisti lastenseimet ja lastentarhat käsitteellisesti ja toiminnallisesti päiväkodeiksi. Tämä johti nopeasti laajamittaiseen päiväkotirakentamiseen juuri 1970-luvulla.

1970-luvun alussa rakennetuissa päiväkodeissa korostuivat tasa-arvo ja yhdenmukaisuus osana hyvinvointivaltion rakentamista, vahva normiohjaus tilamitoituksessa ja toiminnallisessa jäsentelyssä, sekä kokopäivähoidon yleistyminen, mikä erotti 1970-luvun päiväkodit aiemmista puolipäiväisistä lastentarhoista.

Arkkitehtuurille oli tyypillistä moduulirakentaminen ja niin sanottu *“Tube-päiväkoti”*: pitkä, usein yksikerroksinen rakennus, keskikäytävän varrelle sijoittuvat ryhmätilat, sekä tasakatto ja selkeä, rationaalinen massoittelu. Tilat jaettiin selvästi ikäryhmittäin, ja jokaiselle lapsiryhmälle pyrittiin luomaan oma “kotialueensa”. Leikkisali tai yhteistila sijoitettiin usein rakennuksen keskelle yhdistäväksi elementiksi.

Palosaaren päiväkoti (1971) sijoittuu ajallisesti murrosvaiheeseen ja edustaa varhaista lain edeltävää mutta siihen jo ennakoivasti valmistautunutta päiväkotisuunnittelua. Vaasassa rakennettiin paljon päiväkoteja 1970-luvulla ja silloin kiinnitettiin huomiota lastenhoitohenkilökunnan ja suunnittelijoiden yhteistyölle. Tavoitteena oli rakentaa virikkeistä ympäristöä lapsille.

1960–70-lukujen kaupungistuminen ja naisten lisääntynyt työssäkäynti loivat voimakkaan paineen kunnalliselle päivähoidolle. Päiväkodeista tuli keskeinen osa perhepolitiikkaa ja arkea.

Vuoden 1973 laki ei ollut vain hallinnollinen muutos, vaan myös ideologinen murros: päivähoito nähtiin lapsen kasvatusta tukevana yhteiskunnallisena palveluna, ei enää vain köyhien tai yksinhuoltajien tukimuotona. Tavoitteena oli tasavertainen palvelu kaikille lapsille asuinpaikasta tai perhetaustasta riippumatta. Tämä heijastui myös rakennuksiin: päiväkodit suunniteltiin osaksi lähiyhteisöä ja asuinalueen palvelurakennetta, ja niiden arkkitehtuurissa korostui toiminnallisuus, turvallisuus ja valvottavuus enemmän kuin yksilöllisyys tai leikillisyys.

Vaikka päivähoitoa koskeva laki tuli voimaan 1973, kunnallinen päivähoito ei 1970-luvun alussa ollut vielä vakiintunut tai itsestään selvä käytäntö. Toteutus oli usein hidasta ja resurssit niukkoja. Tämä osaltaan selittää 1970-luvun päiväkotien taloudellisen ja rakenteellisen niukkuuden, rationaalisen ja helposti monistettavan suunnittelun, ja vähäeleisen arkkitehtonisen ilmeen.

Rakennusaikakauden lähtökohdat tukevat tulkintaa Palosaaren päiväkodista toiminnallisena, tarkoituksenmukaisena ja normiohjatun ajan tuotteena, ei yksilöllisenä monumenttirakennuksena.

Palosaaren päiväkoti edustaa varhaista kunnallista päiväkotirakentamista juuri ennen päivähoitolain voimaantuloa. Se liittyy 1970-luvun alun hyvinvointivaltiolliseen rakennusohjelmaan, varhaiskasvatuksen siirtymään lastentarhasta kokopäiväiseen päiväkotiin, arkkitehtuuriltaan modulaariseen, rationaaliseen ja lapsiryhmittäin jäsenneltyyn tilaratkaisuun, ja aikaan, jolloin käyttötarkoituksen selkeys ja kustannustehokkuus ohjasivat suunnittelua enemmän kuin esteettinen ilmaisu.

Tätä taustaa vasten rakennuksen arvo voidaan nähdä erityisesti ajallista kehitysvaihetta ilmentävänä, ei niinkään yksilöllisenä tai kokeellisena arkkitehtuurina.

Ympäristö ja pihapiiri

Päiväkoti sijaitsee ruutukaava-alueella Perämiehenkadun varrella, Palosaaren torin reunalla sijaitsevan kirjastorakennuksen takana. Kirjasto on korttelin päärakennus, joka avautuu torille päin. Päiväkodin piha-alueeksi on varattu suuri osa korttelista. Pihalla on päiväkodin leikkivälineitä ja pieniä varastorakennuksia sekä ulkoilukatos, joka on suunniteltu ja rakennettu päiväkodin kanssa yhtä aikaa. Puiset varastorakennukset ovat irrallisen oloisia, eivätkä muodosta yhtenäistä kaupunkikuvaa. Päiväkodin pihaa rajaa matala valkoiseksi maalattu lauta-aita.

Perämiehenkadun ja Pursimiehenkadun varressa rivissä tontin puolella kasvaa suuria vaahteroita. Korttelin länsireunalla kasvava puusto on mäntyvoittoista. Seuraavassa korttelissa länteen päin sijaitsee Palosaaren kirkko, jonka piha muodostaa päiväkoti-kirjasto-korttelin pihan kanssa yhtenäisen puistomaisen alueen, jonka läpi kulkee Kapteeninkatu.

Asemakaava

Voimassa oleva asemakaava on nro 658 vuodelta 1986. Korttelin käyttötarkoitusmerkintä on YL, julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue. Päiväkodilla on rakennusoikeutta 1200 k-m2, kerrosluku on I½. Asemakaavalla on siis varauduttu joko päiväkodin laajentamiseen tai korvaamiseen uudella rakennuksella.

Ensimmäinen asemakaava, jonka pohjalta 18. kaupunginosa rakentui, on vuodelta 1901 (nro 8). Kortteli oli jaettu kuuteen tonttiin, joiden käyttötarkoitusta ei ollut määritelty. Myös seuraavissa asemakaavoissa vuosilta 1913 (nro 13), 1927 (nro 30), ja 1929 (nro 32), oli saman tyyppinen sisältö, vain tonttijako vaihteli.

Vuoden 1934 ilmakuvassa päiväkodin paikalla näkyy asuinrakennuksen pihapiiri, joka ei ole nykyisen katukoordinaatiston suuntainen. Palosaaren katuverkosto ei tuolloin ollut vielä rakennettu

asemakaavojen mukaiseksi kaikilta osin. Vuoden 1955 ilmakuvassa katuverkosto on rakentunut ja kortteli vaikuttaa puistomaiselta, pihapiiri on paikalta hävinnyt.

1960-luvulla koko Palosaari kaavoitettiin uudelleen uusien kaupunkirakentamisperiaatteiden mukaisesti. Asemakaava nro 386 vahvistui vuonna 1970. Tässä kaavassa kortteli oli varattu yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y), ja kirjastorakennukselle oli piirretty yksikerroksinen laajennusmahdollisuus Pursimiehenkadun varteen. Loppuosa korttelista oli istutettavaa aluetta. Päiväkoti on rakennettu tämän asemakaavan voimassa ollessa, mutta sen vastaisesti.

Kirjalliset lähteet

Rakennusvalvonnan piirustusarkisto

Tarveselvitys, Palosaaren päiväkoti (Talotoimi 2020)

Sata vuotta lasten päivähoitoa Vaasassa 1898–1998, Tuula Ahonpää ja Merja Paavola-Kinnunen

Kunnallisarkkitehtuuria Vaasa 1965-1985, Asko Halme ja Jussi Hallasmaa

Verkkolähteet

https://www.rakennettuhyvinvointi.fi/fi/koulurakennukset/lastentarha-ja-paivakotirakennukset-suomessa-1940-1990-luvuilla (luettu 29.4.2026)

https://www.lskl.fi/blog/lastentarhasta-paivakotiin-varhaiskasvatuksen-murros-1970-luvulta-nykypaivaan/ (luettu 29.4.2026)

https://yle.fi/a/20-113996 (luettu 29.4.2026)

LIITTEET: valokuvia ja piirustuksia

Kulttuurihistorialliset arvot

Laki rakennusperinnön suojelemisesta määrittelee perusteet rakennuksen merkittävyyden arvioinnille. Perusteet ovat seuraavat:

1) harvinaisuus tai ainutlaatuisuus (harvinaisuus);
2) historiallinen tyypillisyys alueelle (tyypillisyys);
3) aluetta tai tiettyä aikaa kuvaavat tyypilliset piirteet (edustavuus);
4) alkuperäistä tai sitä vastaavan käytön, rakentamistavan, arkkitehtuurin tai tyylin ilmeneminen ja jatkuminen (alkuperäisyys);
5) merkitys historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä (historiallinen todistusvoimaisuus);
6) näkyvissä olevat eri aikakausien rakenteet, materiaalit ja tyylipiirteet, jotka ilmentävät rakentamisen, hoidon ja käytön historiaa ja jatkuvuutta (historiallinen kerroksisuus).

Kohteen ei tarvitse täyttää kaikkia kohtia ollakseen suojelun arvoinen.

Palosaaren päiväkodin arviointi em. periaatteiden mukaan:

1) **harvinaisuus**: päiväkoti ei ole harvinainen tai ainutlaatuinen rakennus käyttötarkoituksensa tai arkkitehtuurinsa tai minkään muunkaan ominaisuutensa puolesta.
2) **tyypillisyys**: päiväkoti on alueelle ja koko maalle tyypillinen julkinen 1970-luvun päiväkotirakennus.
3) **edustavuus**: päiväkoti edustaa 1970-luvun moduulisuunnittelua ja rationaalista ja vähäeleistä julkista arkkitehtuuria.
4) **alkuperäisyys**: päiväkoti on säilyttänyt alkuperäisiä tyylipiirteitään tunnistettavasti joistakin muutoksista huolimatta. Päiväkoti on edelleen alkuperäisessä käytössään.
5) **historiallinen todistusvoimaisuus**: päiväkoti kertoo tunnistettavasti 1970-luvun suunnitteluihanteista ja kaupunkien kasvavasta vastuusta rakentaa tiloja lasten päivähoidolle.
6) **historiallinen kerroksisuus**: päiväkotirakennuksessa on nähtävissä sekä 1970-luvun että vuosituhannen vaihteen tyylipiirteitä, värivalintoja ja toiminnallisia muutoksia.

Rakennetun ympäristön arvottamisessa käytetään yleisesti kolmea toisiaan täydentävää kategoriaa: **rakennushistoriallista**, **historiallista** ja **maisemallista arvoa**. Nämä arvot muodostavat perustan kulttuuriympäristöjen suojelulle ja kaavoitukselle.

1) Rakennushistoriallinen arvo liittyy suoraan itse rakennukseen, sen rakenteisiin ja arkkitehtuuriin. Kohdetta leimaavat sen rakentamisajankohdalle ominaiset piirteet, rakennustapa tai tietty muutosajankohta. Rakennus edustaa hyvää tai ajalleen tyypillistä arkkitehtuurisuunnittelua. Rakennus voi olla hyvin säilynyt ja/tai rakennusteknisesti omaleimainen.
2) Historiallinen arvo kytkee rakennuksen tai alueen laajempaan historialliseen kontekstiin, tapahtumiin tai henkilöihin. Kohde kertoo menneestä toiminnasta, kuten maataloudesta, teollisuudesta tai asumisesta. Kohteessa on voinut säilyä maiseman ja rakennusten kulttuurihistoriallisia kerroksia, jotka kertovat menneisyydestä. Kohde voi olla säilynyt esimerkki tietystä ajanjaksosta.
3) Maisemallinen arvo liittyy kohteen asemaan ympäristössään ja sen visuaaliseen merkitykseen. Se voi liittyä rakennuksen merkitykseen pihapiirin tai laajemman maiseman (esim. kyläkuvan) osana, näyttävään sijaintiin (esim. tien varrella, mäellä), tai esteettisiin arvoihin, kuten puistoihin tai puutarhoihin.

Palosaaren päiväkodin arviointi em. arvojen mukaan:

1) **Rakennushistoriallinen arvo:** Rakennus edustaa ajalleen tyypillistä arkkitehtuurisuunnittelua ja se on säilyttänyt tyylipiirteensä kohtuullisen hyvin muutoksista huolimatta. Rakennuksella on jonkin verran rakennushistoriallista arvoa.
2) **Historiallinen arvo:** Kohde on 1970-luvun julkisesta päiväkotirakentamisesta kertova esimerkki. Rakennuksella on jonkin verran historiallista arvoa.
3) **Maisemallinen arvo:** Päiväkodin maisemallinen arvo liittyy sen asemaan puistomaisessa ympäristössä ja sen suhteeseen korttelin päärakennuksen, kirjaston kanssa. Päiväkoti antaa tilaa kirjastolle ja puistomaiselle pihalle. Rakennuksella ei ole juurikaan maisemallista arvoa.

Toimenpidesuositukset

Kohteella ei nähdä olevan sellaisia arvoja, jotka vaatisivat suojelua asemakaavassa.

PIIRUSTUKSET

Alkuperäiset piirustukset vuodelta 1971:

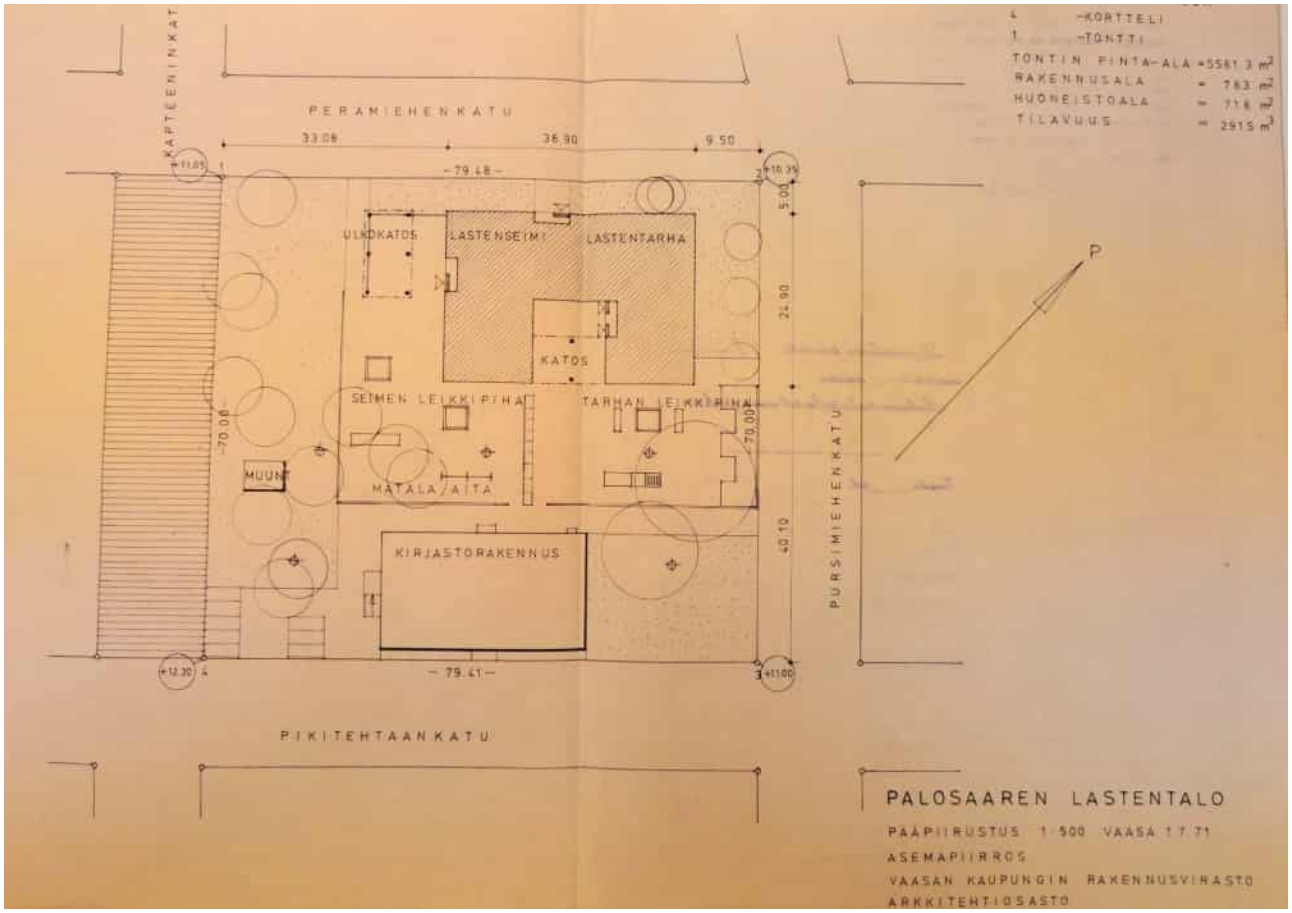

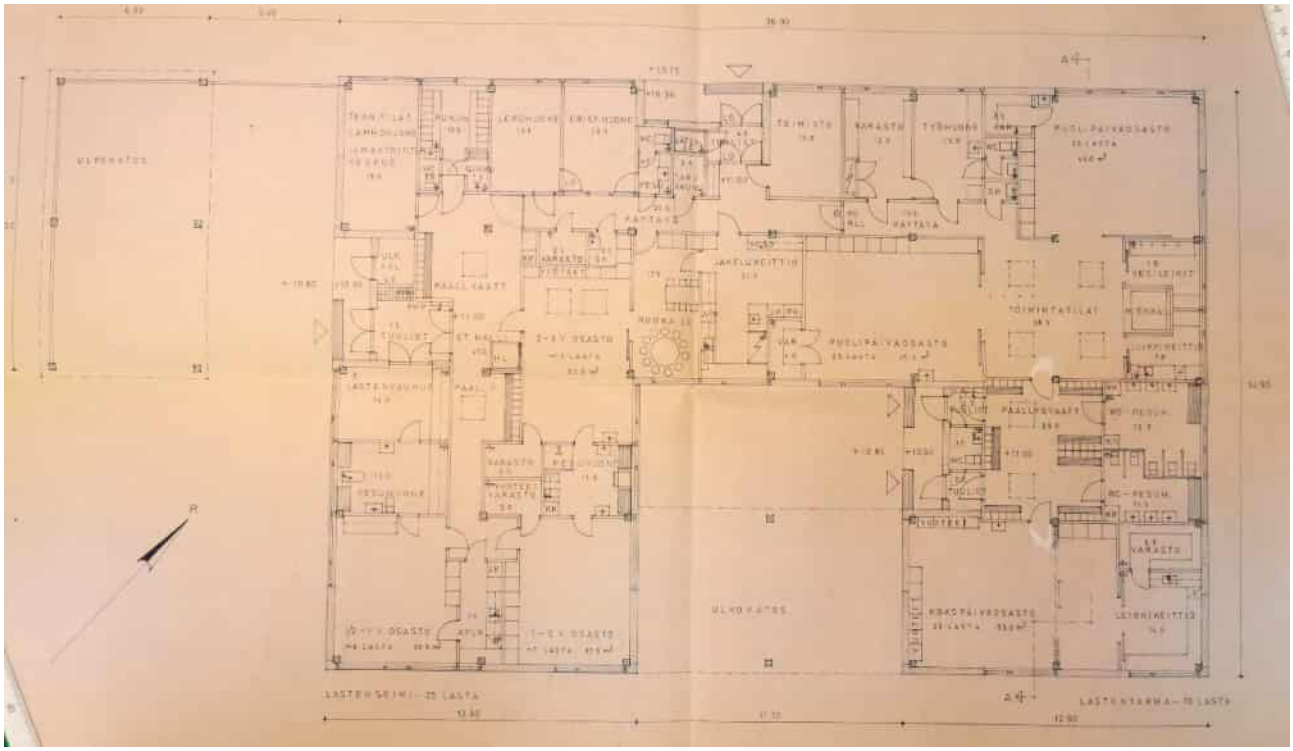

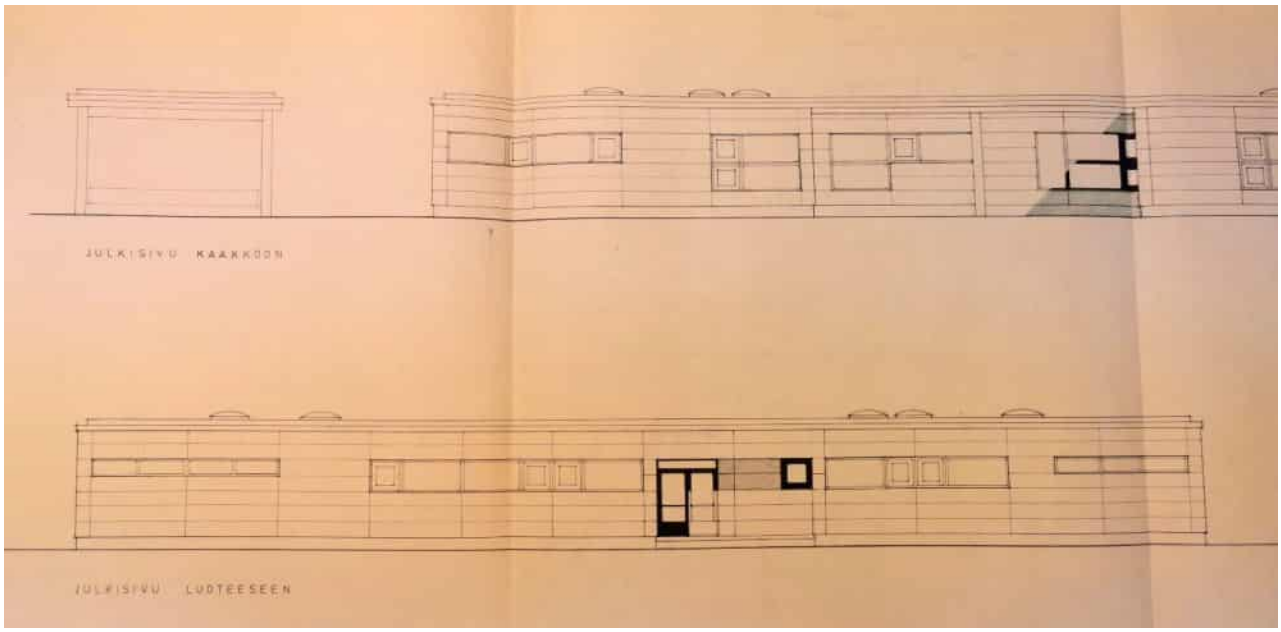
JULKISIVU KAAKKOON
JULKISIVU LUOTEESEEN

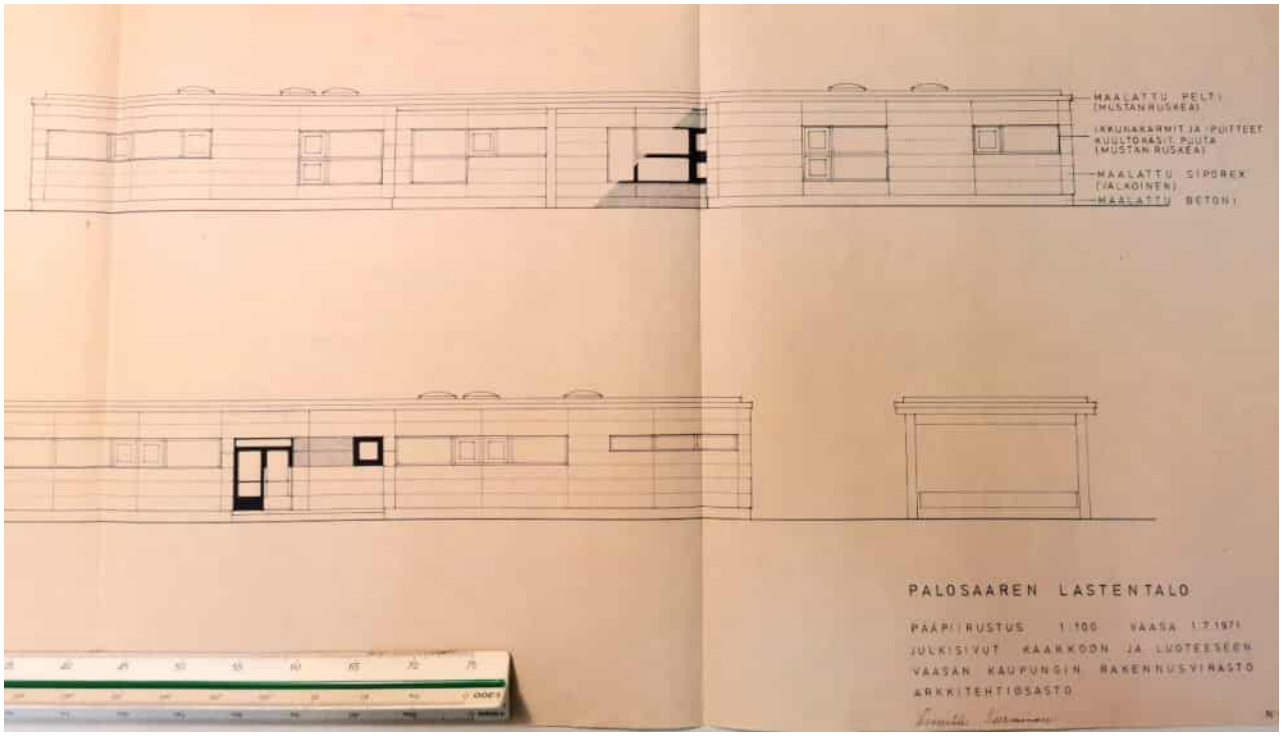
MAALATTU PELTI (MUSTANRUSKEA)
IKKUNAKARMIT JA -PUITTEET KUULTORASITPUUTA (MUSTAN RUSKEA)
MAALATTU SIPOREX (VALKOINEN)
MAALATTU BETONI
PALOSAAREN LASTENTALO
PÄÄPIIRUSTUS 1:100 VAASA 1.7.1971
JULKISIVUT KAAKKOON JA LUOTEESEEN
VAASAN KAUPUNGIN RAKENNUSVIRASTO
ARKKITEHTIOSASTO

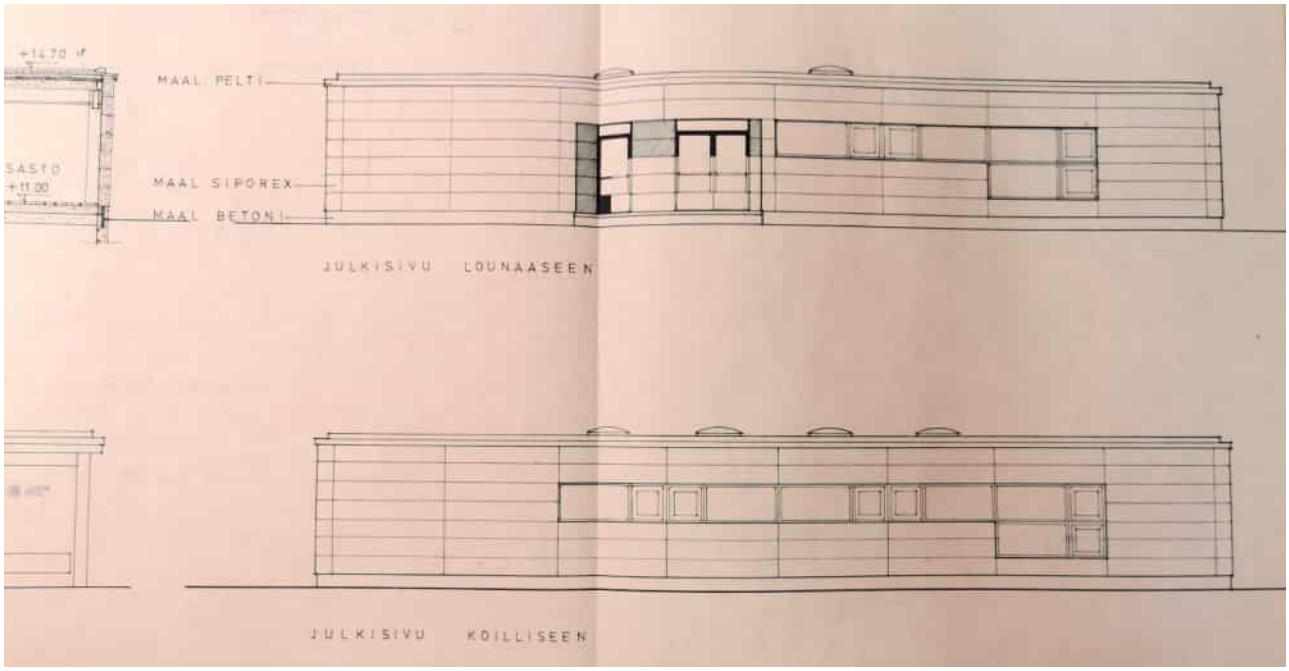
+14.70
MAAL. PELTI
MAAL SIPOREX
MAAL BETONI
JULKISIVU LOUNAASEEN
JULKISIVU KOILLISEEN

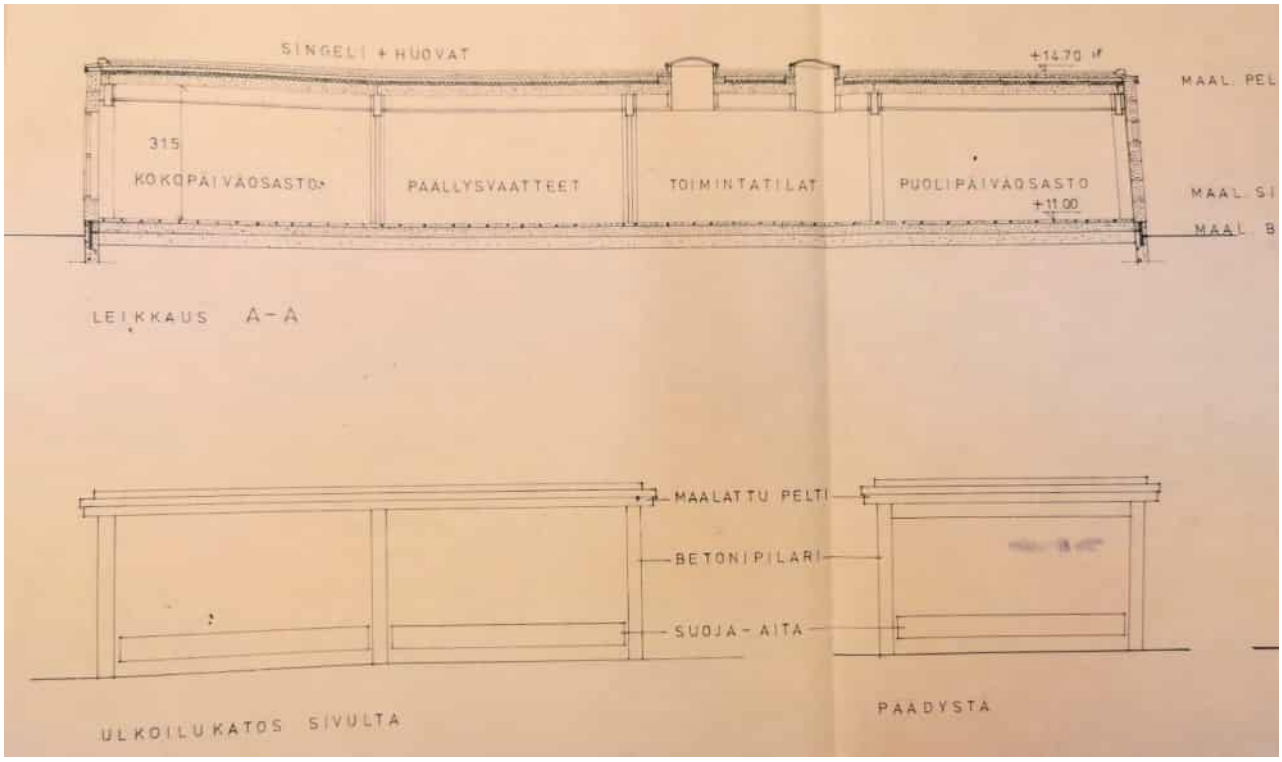
SINGELI + HUOVAT
+14.70
315
KOKOPÄIVÄOSASTO
PAALLYSVAATTEET
TOIMINTATILAT
PUOLIPÄIVÄOSASTO
+11.00
LEIKKAUS A-A
MAALATTU PELTI
BETONIPILARI
SUOJA-AITA
ULKOILUKATOS SIVULTA
PÄÄDYSTÄ

Muutospiirustukset vuodelta 1999:

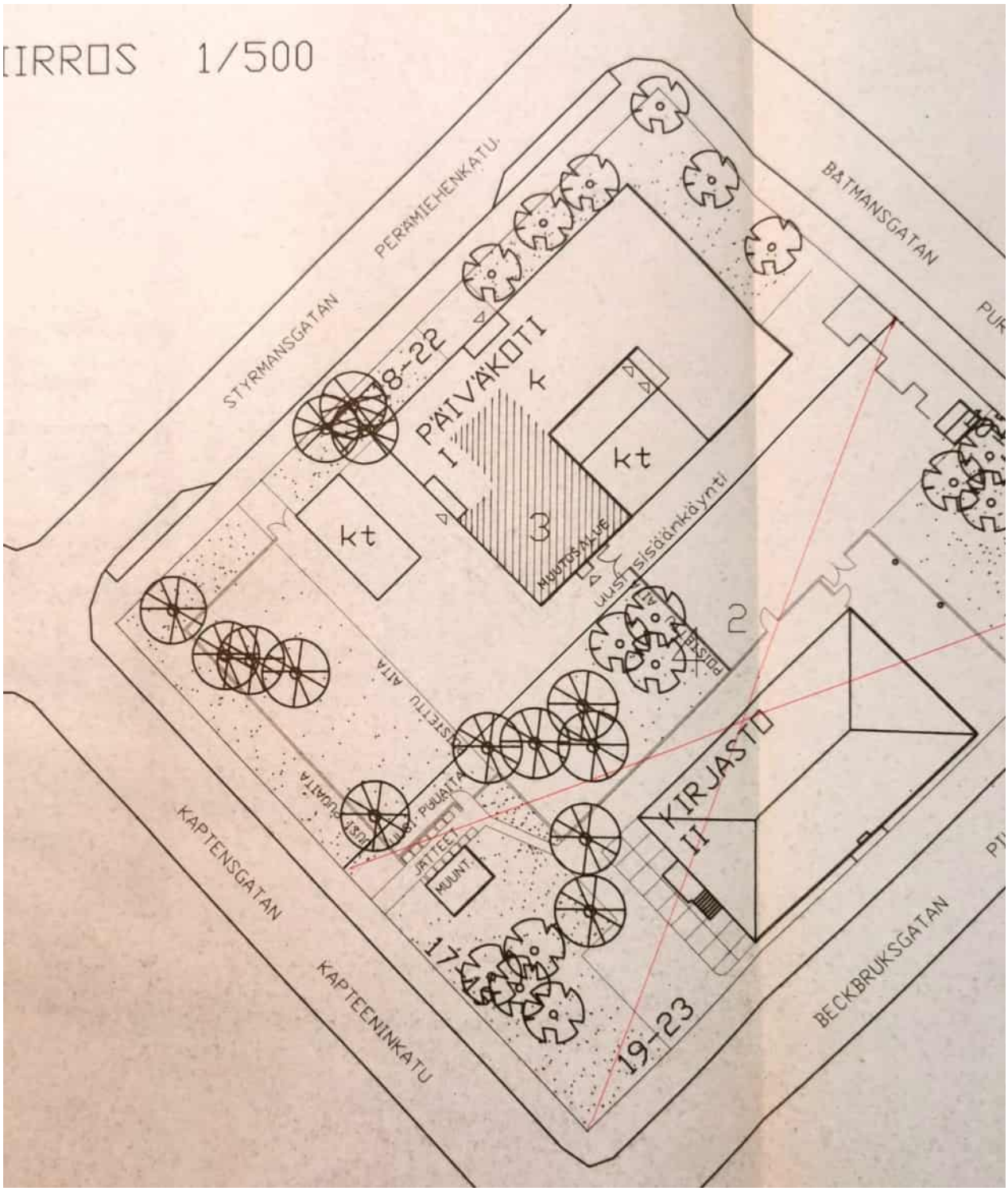

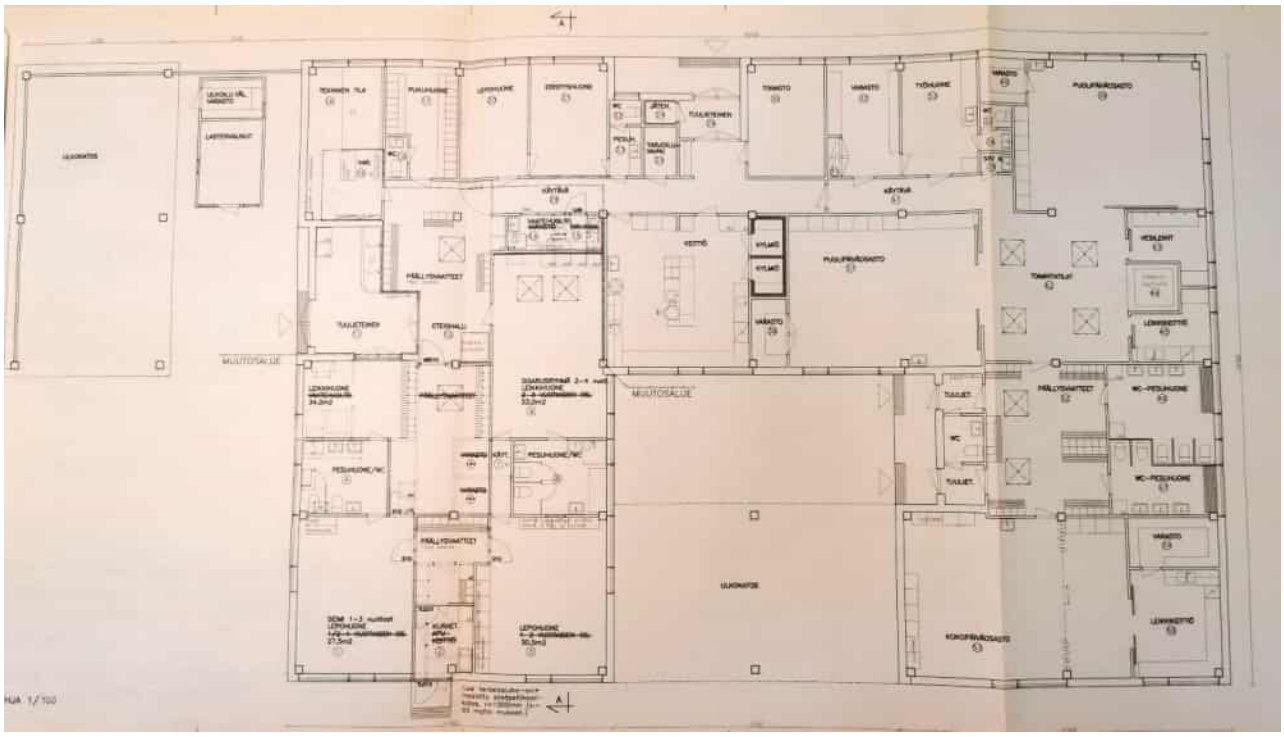

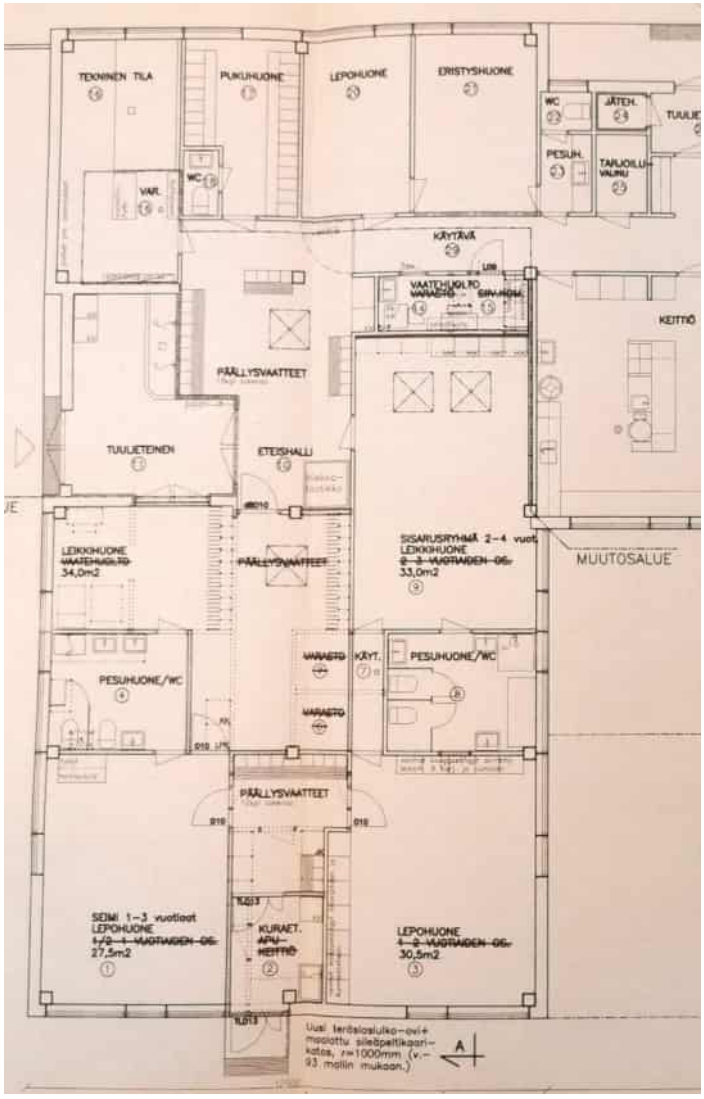

Muutosalue suurennettuna.

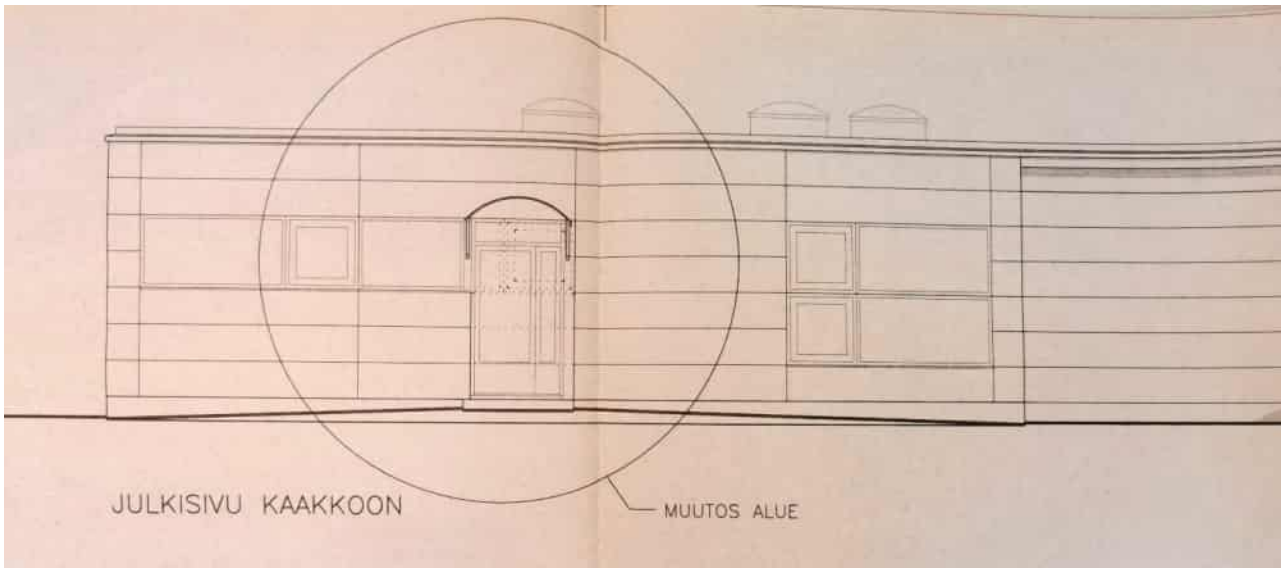

Muutospiirustukset vuodelta 2002:

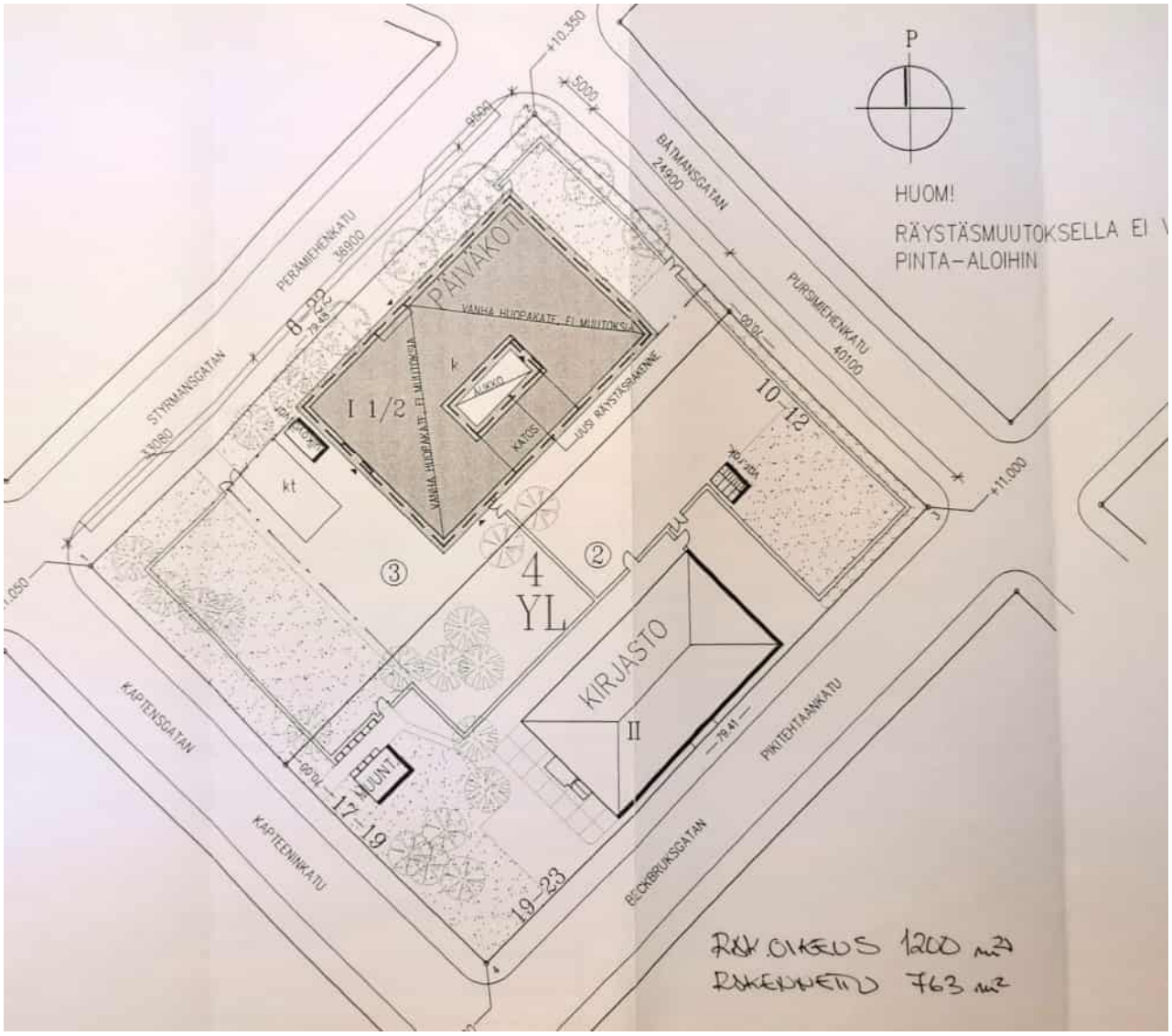

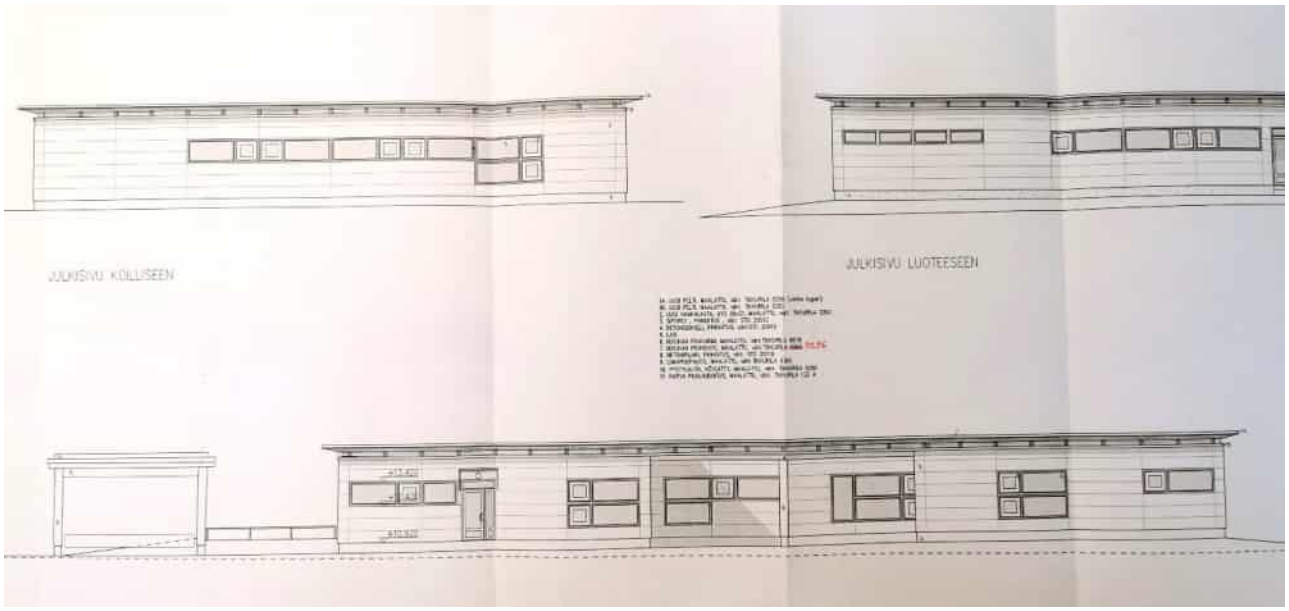
JULKISIVU KÖLLISEEN
JULKISIVU LUOTEESEEN
+12.420
+10.920

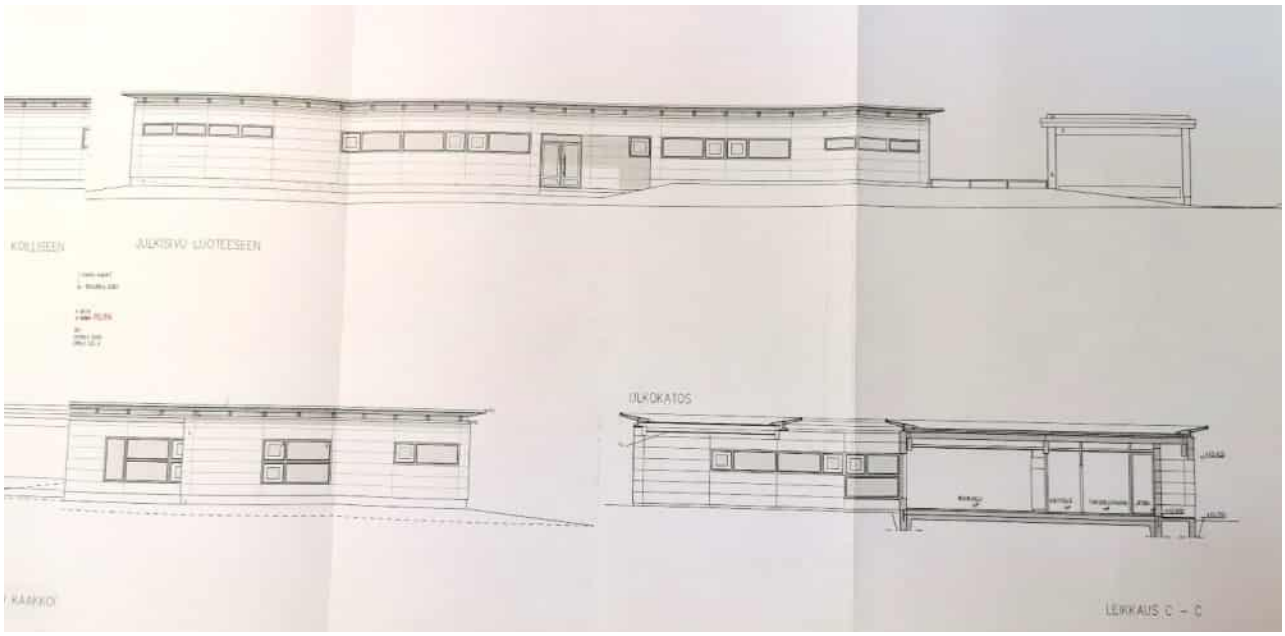
KÖLLISEEN
JULKISIVU LUOTEESEEN
ULKOKATOS
LEIKKAUS C - C

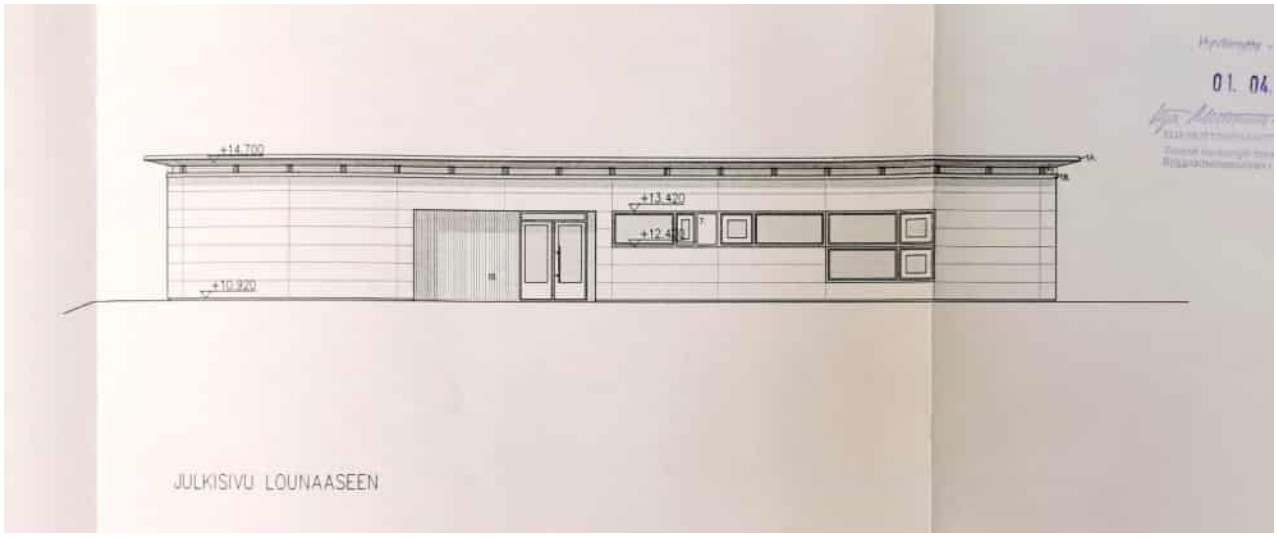
+14.700
+13.420
+12.420
+10.920
JULKISIVU LOUNAASEEN
01. 04.

HAKIJA: Vaasan Kaupunki, tekninen Virasto..... RAKENNUSTARKASTAJALLE

RAKENNUSPAIKAN OSOITE: **PALOSAAREN PÄIVÄKOTI** / julkisivumuutos
Perämiehenkatu 65200 Vaasa..... Julkisivujen värityssuunnitelma

...x... Julkisivuvärien muutos

TONTTI / KORTTELI / KAUPUNGINOSA: kaup.osa:18, kortteli: 4, tontti:3..... Täytetään kahtena (2)kappaleena

	N:o	AINE	UUSI VÄRI		VANHA
			VÄRIN N:o	VÄRIMALLI	VÄRI
RÄYSTÄS	2	puu	036X,		
RÄYSTÄSPELLIT	1 A	teräs	0296		
	1 B	teräs	036 X		
JULKISIVUT ULKOSEINÄT	3	siporex	STO 20513		
	10	pystylauta	036X		
IKKUNAPUITTEET					
- **KARMIT**	6	puu	9678		
- **KEHYKSET**	7	puu	0296		
- **VESIPELLIT**		teräs	0296		
PYSTYPILARIT	8	betoni	STO 20118		
SOKKELIT	4	betoni	STO 20919		
LIIMAPUUPALKKI	9	puu	036 X		
ULKOKATOKSEN ALAPINTA	11	puu	133 A		
AITA		puu	037 X		

05 / 08 2002

.....

Hakija / Suunnittelija

Julkisivulautakunta	ARKKITEHTITOIMISTO NURMINEN&Antila & Co Oy/
/ 19	

VALOKUVAT

Kuvat teoksesta Kunnallisarkkitehtuuria Vaasa 1965–1985

Kuvat: Anne Majaneva 25.4.2024

Kuvat: Cyclomedia / Street smart

ILMAKUVIA

Paikkatietoikkuna:

1934

1955

Vaasan kaupunki:

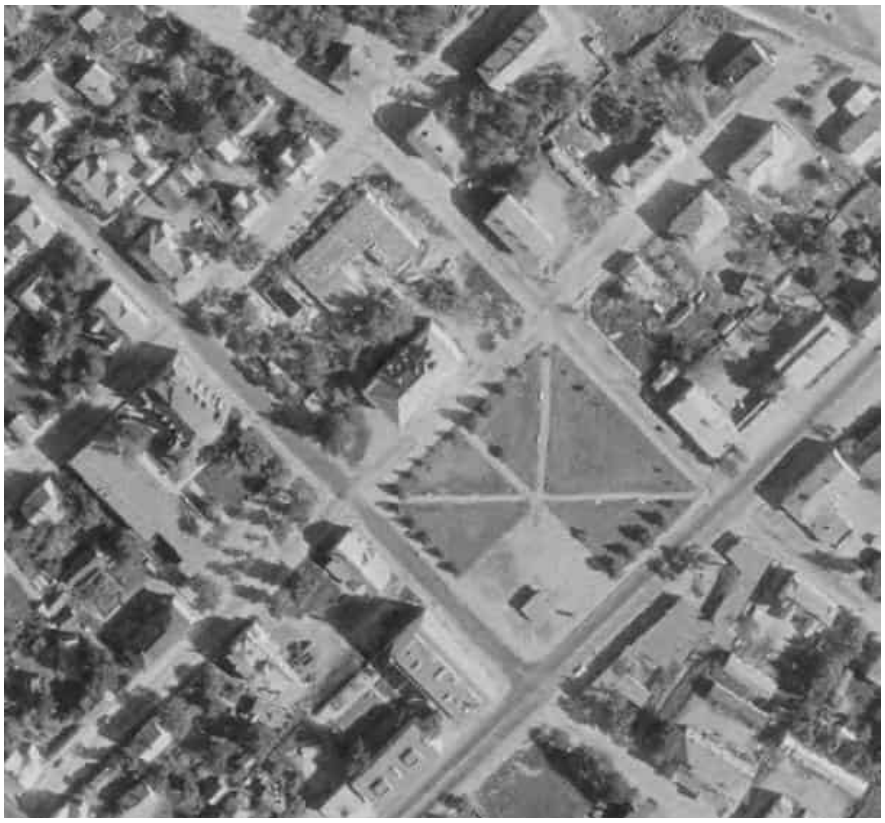
1972

2020